

Svar på skriftligt spörsmål om ökningen av olaglig invandring bland irakier till följd av passdelegationens åtgärder

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 352/2018 rd undertecknat av riksdagsledamot Ville Tavio /sannf:

Vad avser regeringen göra för att olaglig invandring bland irakier inte blir vanligare efter att passdelegationen inlett sin verksamhet?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Målet med bekämpningen av olaglig invandring är att genom myndighetssamarbete förebygga och avslöja olaglig inresa till Finland och ordnande av den, olaglig vistelse i landet, människohandel och annan gränsöverskridande brottslighet. Både för individerna själva och med tanke på samhällsordningen är det viktigt att å ena sidan förebygga olaglig invandring och å andra sidan stödja åtgärder som styr utlännningar att lagligt resa in i landet.

I fråga om olaglig invandring är det viktigt att bestämma syftet med inresan och vistelsen i landet. Om en utlännning kommer till landet för att söka asyl, får han eller hon vistas lagligt i landet under den tid asylansökan behandlas. Asylsökanden anses alltså vistas i landet lagligt under tiden behandlingen av asylansökan pågår.

Regeringen utvecklar förebyggande åtgärder mot olaglig inresa som en del av samarbetet mellan EU-medlemsländerna och Schengenländerna samt ursprungsländerna för den olagliga inresan. Dessutom effektivteras övervakningen av utlännningar för att kompensera de olägenheter som avlägsnandet av de inre gränskontrollerna inom Schengenområdet har medfört.

I bekämpningen av olaglig invandring är det viktigt att även påverka de grundläggande orsakerna till flyttrörelsen. I fråga om Irak är en stabilisering av landet, förbättring av säkerhetssituationen och tillgången på baservice viktiga förutsättningar för människors vilja att stanna i hemlandet och återvända dit. Till exempel med hjälp av åtgärder inom FN:s utvecklingsprogram UNDP:s stabiliseringsfond i Irak, dit Finland har riktat stöd, har det redan gjorts möjligt för 3,7 miljoner irakier som flytt inom landet att återvända till sina hemtrakter. Trots det finns det ännu cirka 2 miljoner internflyktingar i Irak.

Under de senaste åren har det anlänt cirka 21 500 irakiska asylsökande till Finland. Senare har antalet asylsökande minskat betydligt till följd av ett flertal olika åtgärder och för närvarande gäller även de viktigaste åtgärderna frivilligt återvändande och återsändande till hemlandet av personer som fått avslag på asylansökan och vistas olagligt i landet. Under åren 2015–2018 har

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 352/2018 rd

cirka 6 300 irakier fått uppehållstillstånd. Under denna tidsperiod har cirka 3 200 irakier återvänt till Irak via frivilligt återvändande. På förläggningarna finns det ännu cirka 5 100 irakier. Under åren 2015–2018 har cirka 6 400 irakier avlägsnat sig ur mottagningssystemet på eget initiativ, troligtvis till Irak eller till andra delar av Europa. Under denna granskningsperiod har polisen lyckats återsända drygt 200 irakier som fått avslag på sin asylansökan till Irak.

Finland måste kunna återsända personer som fått ett negativt asylbeslut till Irak och som inte heller har några andra förutsättningar att söka sitt första uppehållstillstånd från Finland. I diskussionerna som förts med Irak har upprättandet av ett så kallat samförståndsprotokoll som gäller flyttrörelsen framhållits både på politisk nivå och på tjänstemannanivå. Målet är ett protokoll som gäller flyttrörelsen på bred front. Samarbetet ifråga om återsändningar är en viktig del av denna övergripande strategi. I detta sammanhang är det värt att beakta att Finlands regering under höstens budgetmangling beslöt att rikta medel till utrikesministeriet för att på nytt öppna ambassaden i Bagdad. En ambassadör som är stationerad i landet och en ambassad förbättrar avsevärt skötseln av relationerna och möjligheterna att undergå förhandlingar i anslutning till återsändningar.

En asylsökande kan under vissa förutsättningar arbeta i Finland medan han eller hon väntar på behandlingen av sin ansökan. Rätten att arbeta inleds tre månader efter inlämnandet av asylansökan om sökanden har ett godtagbart resedokument. Annars inleds rätten att arbeta först efter sex månader. En asylsökande kan också ansöka om uppehållstillstånd på grund av arbete. För erhållande av tillstånd ska alla de allmänna villkoren för beviljande av uppehållstillstånd uppfyllas, inbegripet att sökanden har ett giltigt pass.

De utländska beskickningarna i Finland beviljar pass till det egna landets medborgare som en del av sin normala verksamhet. Iraks beskickning i Finland har inte haft tillgång till utrustning, som kan ta biometriska kännetecken som ska bifogas till passansökan och därför har den inte kunnat bevilja pass till irakier. Den närmaste platsen där de irakier som befinner sig i Finland kan lämna en passansökan är Iraks beskickning i Stockholm. Utan giltigt resedokument är det dock inte möjligt att resa till Stockholm för att lämna en passansökan.

Eftersom Iraks beskickning i Finland inte är på väg att investera i teknisk utrustning för att ta emot passansökan, planerar Iraks utrikesministerium att skicka en kortvarig delegation som ska ta emot passansökningar till Finland så att i synnerhet de som har grunder för att få uppehållstillstånd på basis av arbete ska kunna få det. Enligt huvudregeln kan uppehållstillstånd inte beviljas om sökanden inte har ett giltigt resedokument.

Irakiska sökande avgör helt själva om de ansöker om pass och myndigheterna kan inte påverka denna ansökan. Ur myndighetsperspektiv är det i allmänhet önskvärt att de asylsökande som vistas i landet har giltiga resedokument.

Det att irakier som vistas i Finland ansöker om och beviljas pass av det egna landets myndigheter är inget som i sig ökar olaglig inresa till Finland. Det är klart att personer, som har vistats i Finland i flera år utan att få ett slutligt avgörande för sin asylansökan, under sin vistelse i landet även kan få andra grunder för att erhålla uppehållstillstånd.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 352/2018 rd

Helsingfors den 8 oktober 2018

Inrikesminister Kai Mykkänen